

**РЕШЕНИЕ
08 октябрь, 2021 ел**

**КАРАР
№ 34**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл
жирлегендә бюджет процессы турында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет процессын жайлау өлешендә Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон нигезендә, Биектау районы прокурорының 2021 елның 24 августындагы 02-08-03-2021 номерлы «Бюджет законнарын бозуларны бетерү турында» күрсәтмәсе нигезендә, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Иске-Казан авыл жирлегендә» муниципаль берәмлеге Уставының 87, 88 нче статьяларына таянып, Иске-Казан авыл жирлегендә Совет,»

КАРАР БИРДЕ:

1. Кушымтада бирелгән «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл жирлегендә» муниципаль берәмлегендә Бюджет процессы турында нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карарны авыл жирлегендә рәсми стендларында, Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> авыл жирлекләре бүлегендә һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында: <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкергәннән) соң үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Совет рәисе,
авыл жирлегендә башлыгы

Г.Р.Закирова

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ-КАЗАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

бүлек. Гомуми нигезләмәләр

статья. Әлеге Нигезләмәнең хокукый жайга салу предметы

Әлеге Нигезләмә белән Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә (алга таба - муниципаль берәмлек) бюджет процессында катнашучыларның составы һәм аларның бюджет вәкаләтләре, муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты (алга таба - жирле бюджет) проектын төзү, карау һәм раслау тәртибе, жирле бюджетны үтәү тәртибе, жирле бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау тәртибе, шулай ук муниципаль финанс контроле нигезләре билгеләнә.

статья. Төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәдә кулланыла.

бүлек. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

статья. Муниципаль берәмлектә бюджет процессында катнашучылар

Муниципаль берәмлектә бюджет процессында катнашучылар булып түбәндәгеләр тора:

1) муниципаль берәмлек башлыгы Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл жирлеге башлыгы (алга таба - муниципаль берәмлек башлыгы);

муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл жирлеге Советы (алга таба - муниципаль берәмлек Советы);

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Иске-Казан авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - муниципаль берәмлек Башкарма комитеты);

жирле бюджетны төзүне һәм үтәүне оештыруны гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлек башкарма комитетының вазыйфаи заты Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Иске-Казан авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе (алга таба - муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфаи заты);

муниципаль берәмлекнең тышкы муниципаль финанс контроле органы Биектау муниципаль районының Контроль-хисап палатасы (алга таба - контроль-хисап органы);

б) бюджет акчаларының баш бүлүчеләре (бүлүчеләре);

7) жирле бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары);

8) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);

9) бюджет акчаларын алучылар.

статья. Муниципаль берәмлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

Муниципаль берәмлек башлыгы:

1) муниципаль берәмлек Уставында билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлек Советы тарафыннан финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча кабул ителгән муниципаль хокукый актларга кул куя һәм халыкка житкерә;

2) Россия Федерациясенә бюджет законнары, муниципаль берәмлек Уставы һәм муниципаль берәмлекнең башка муниципаль хокукый актлары белән аңа беркетелгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

статья. Муниципаль берәмлек Советының бюджет вәкаләтләре

Муниципаль берәмлек Советы:

жирле бюджетны һәм аның үтәлеше турында еллык хисапны карый һәм раслый;

2) үткәрелә торган тыңлаулар барышында һәм депутат соратуларына бәйлә рәвештә жирле бюджет үтәлешенә аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора;

3) Россия Федерациясә законнары нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

статья. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

Муниципаль берәмлек башкарма комитеты:

1) жирле бюджет проектын төзүне тәмин итә һәм аны кирәкле материаллар һәм документлар белән муниципаль берәмлек Советына раслауга кертә;

2) Россия Федерациясә Бюджет кодексында башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

3) жирле бюджетның үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә;

4) муниципаль берәмлек Советына раслауга жирле бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра;

муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

б) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясә Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

статья. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты вазыйфай затының бюджет вәкаләтләре

Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфай заты:

1) жирле бюджет проектын төзи һәм аны муниципаль берәмлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) жирле бюджетны үтәүне оештыра;

3) бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели;

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

статья. Контроль-хисап органының бюджет вәкаләтләре

Контроль-хисап органы:

тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра;

2) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән эффективлыкка аудит гамәлгә ашыра;

3) жирле бюджет турындагы карарларга, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка муниципаль норматив хокукый актлары проектарына, шул исәптән жирле бюджет күрсәткечләренен (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелегенә экспертиза үткәрә;

муниципаль программаларга экспертиза ясый;

5) бюджет процессына анализ һәм мониторинг ясый, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерли;

бюджет чараларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренен баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерли;

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

статья. Бюджет акчалары баш бүлүчеләрнен (бүлүчеләрнен) бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

2) аңа буйсынучы бүлүчеләрнен һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

бюджет йөкләмәләренен һәм бюджет ассигнованиеләренен үзенә расланган лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) жирле бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм жирле бюджетның тиешле өлешен башкара;

б) бюджет йөкләмәләре лимитларын булдыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне төзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрне, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

12) үзенә буйсынуучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исемнән җавап бирә;

13) бюджет хокук мөнәсәбәтләрнең жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Бюджет чараларын бүлүче:

1) җирле бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрне, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы күрсәткечләр һәм (яисә) бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм җирле бюджетның тиешле өлешен башкара;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләрне алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

5) бюджет акчаларының тиешле баш идарәчәсе тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

статья. Җирле бюджет керемнәренең баш администраторларының (администраторларның) бюджет вәкаләтләре

Җирле бюджет керемнәренең баш администраторы:

1) үзенә буйсынган җирле бюджет керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

2) урта сроклы финанс планын һәм (яисә) җирле бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләрне тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

4) җирле бюджет керемнәренең баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлегенә нигезендә җирле бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә жирле бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын раслый;

7) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Жирле бюджет керемнәре администраторы:

1) жирле бюджетка түләүләргә, алар буенча пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм исәпләп чыгаруның дәрәсләгенә, тулысынча һәм үз вакытында башкарылуына контрольне гамәлгә ашыра;

2) жирле бюджетка түләүләр буенча бурыч, пенялар һәм штрафлар түләтүне гамәлгә ашыра;

жирле бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләргә, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммага исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләргә исәпләү (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) жирле бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирле бюджет керемнәренә баш администраторына жирле бюджет керемнәренә тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләргә һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затлар тарафыннан акча түләү өчен кирәкле мәгълүматны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка түләүләргә «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында дәүләт мәгълүмат системасына тапшыра;

жирле бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләтүгә өметсез дип тану турында карар кабул итә;

8) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

статья. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторларының (администраторларның) бюджет вәкаләтләре

Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы:

1) аңа буйсынучы администраторларның жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының исемлекләрен төзи;

2) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәргә һәм түләүләргә планлаштыра (фаразлай);

3) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгелэнгән ассигнованиеләрнең адреслылыгын һәм аның карамагына бүлөп бирелгән акчалардан файдалануның максатчан характерын тәэмин итә;

4) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм жирле бюджетның тиешле өлешен башкара;

жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгелэнгән методикага гомуми таләпләр нигезендә жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәр фаразлау методикасын раслай;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи.

Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыра (фаразлай);

2) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының жирле бюджетка керүенә тулылыгын һәм үз вакытында башкарылуын контрольдә тотат;

3) жирле бюджетка керемнәрне һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирле бюджеттан түләүләрне тәэмин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгелэнгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

статья. Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре

Бюджет чараларын алучы:

1) бюджет сметасын төзи һәм үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренәң житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренәң нәтижәлелеген, максатчан файдаланылуын тәэмин итә;

бюджет чараларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);

бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылыгын булдыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) тапшыра;

7) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

бүлек. Жирле бюджет проектын төзү

статья. Жирле бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары

Жирле бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм элге Нигезләмә нигезендә муниципаль берәмлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.

Жирле бюджет проекты муниципаль берәмлек Советының жирле бюджет турындагы карары белән өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына раслана.

4. Жирле бюджет проектын төзү - муниципаль берәмлек башкарма комитетының аерым бер өстенлеге. Жирле бюджет проектын турыдан-туры төзүне муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфаи заты башкара.

5. Жирле бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

статья. Жирле бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль берәмлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниеенә Россия Федерациясе Президенты юллагасы нигезләмәләре;

- Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юллагасы;

муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

- озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразына (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты);

- муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектларына, муниципаль программалар проектларына).

Жирле бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфаи заты муниципаль берәмлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларыннан, шулай ук жирле үзидарәнен башка органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

статья. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы

Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы ел саен өч елдан ким булмаган чорга муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эзерләнә.

Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Социаль-икътисадый үсеш фаразы муниципаль берәмлек Башкарма комитеты

тарафыннан жирле бюджет проектын муниципаль берәмлек Советына кертү турында карар кабул ителү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Жирле бюджет проектын төзү яисә карау барышында муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү жирле бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

статья. Озак сроклы бюджет планлаштыруы

Озак сроклы бюджет планлаштыруы муниципаль берәмлекнең озак сроклы чорга бюджет фаразын формалаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразы муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә һәр өч ел саен алты елга һәм аннан да күбрәк елга эзерләнә.

Озак сроклы чорга бюджет фаразы, тиешле чорга муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын һәм жирле бюджет турында муниципаль берәмлек Советының кабул ителгән карарын, аның гамәлдә булу чорын озайтмыйча, үзгәртүгә мөмкин.

Муниципаль берәмлекнең озак сроклы чорга бюджет фаразын эшләү һәм раслау, гамәлдә булу чоры тәртибе, шулай ук аның составына һәм эчтәлегенә карата таләпләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты) муниципаль берәмлек Советының жирле бюджет турындагы карар проекты белән бер үк вакытта тапшырыла (муниципаль программаларны финанс белән тәмин итү күрсәткечләреннән тыш).

Муниципаль берәмлекнең озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразын үзгәртү) муниципаль берәмлек Советының жирле бюджет турындагы карары рәсми басылып чыккан көннән алып ике айдан артмаган срокта муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана (расланалар).

статья. Жирле бюджет керемнәрен фаразлау

Жирле бюджет керемнәре муниципаль берәмлек Советына жирле бюджет турында карар проектын кертү көненә гамәлдә булган муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, шулай ук күрсәтелгән датага кабул ителгән һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган Россия Федерациясенен салымнар һәм жыемнар турындагы законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирле бюджетның салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль берәмлек Советы карарлары нигезендә фаразлана.

Жирле бюджет керемнәренен гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында карар проекты муниципаль берәмлек Советына карау өчен кертелгәннән соң кабул ителгән федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары карарлары нигезләмәләре агымдагы финанс елында жирле бюджетка агымдагы финанс елына һәм план чорына үзгәрешләр керткәндә агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алына.

статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 174² статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгели торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

статья. Салым чыгымнарының исемлеге һәм аларны бәяләү

Муниципаль берәмлекнең салым чыгымнары исемлеге муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, муниципаль программалар һәм аларның структур элементлары, шулай ук муниципаль программаларга карамый торган эшчәнлек юнәлешләре киселешендә төзелә.

Муниципаль берәмлекнең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә ел саен гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

статья. Муниципаль программалар

Муниципаль программалар муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан үзе билгели торган тәртиптә билгеләнә.

3. Муниципаль программалар эшләнү һәм аларны төзү, гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе муниципаль берәмлек Башкарма комитетының муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланьрга тиеш. Муниципаль берәмлек Советы муниципаль программалар проектларын һәм аларга үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәрне карауны муниципаль берәмлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырырга хокуклы.

Муниципаль программалар жирле бюджет турындагы карарга үз көченә кергән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме муниципаль берәмлек Башкарма комитетының программаны раслаган муниципаль норматив хокукый акты нигезендә жирле бюджет чыгымнарының һәр программага тиешле максатчан статьясы буенча жирле бюджет турындагы карар белән раслана.

Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижеләлегенә бәя бирелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс

елыннан башлап туктату яисә үзгәртү кирәклегә турында, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегә хакында карар кабул ителергә мөмкин.

статья. Ведомство максатчан программалары

Жирле бюджетта ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күздә тотылырга мөмкин, аларны эшләү, раслау һәм гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының резерв фонды

Жирле бюджетның чыгым өлешендә муниципаль берәмлек Башкарма комитетының резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының резерв фонды күләме жирле бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм күрсәтелгән карар белән расланган жирле бюджет чыгымнарының гомуми күләменә 3 процентыннан арта алмый.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турында хисап жирле бюджет үтәләше хакындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

бүлек. Жирле бюджетны карау һәм раслау

статья. Жирле бюджет турындагы карарның эчтәлегә

Жирле бюджет турындагы карарда жирле бюджетның жирле бюджет керемнәренә гомуми күләме, жирле бюджет чыгымнарының гомуми күләме, жирле бюджет дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, муниципаль берәмлек Советы карарларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (жирле бюджет турындагы карардан тыш) кергән төп характеристикаларны үз эченә алырга тиеш.

Жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) жирле бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлегә;

2) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегә;

бюджет ассигнованиеләрен чыгым төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәр һәм төркемчәләр) буенча бүлү яисә чыгым төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәр һәм төркемчәләр) буенча бүлү һәм (яки) чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет чыгымнары классификациясенә чыгым төрләренә максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәр һәм төркемчәләр), шулай ук жирле бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү;

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләренең үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына шартлы раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме жирле бюджет чыгымнарының гомуми күләменен 2,5 процентыннан ким булмаган күләмдә (максатчан билгеләнешкә ия Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджетның чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында жирле бюджет чыгымнарының гомуми күләменен кимендә 5 проценты күләмдә (максатчан билгеләнешкә ия Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган жирле бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;

9) чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган агымдагы елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;

муниципаль берәмлек Башкарма комитетының резерв фонды күләме;

11) муниципаль берәмлек Советы билгеләгән жирле бюджетның башка күрсәткечләре.

статья. Жирле бюджет турында карар проекты муниципаль берәмлек Советы каравына кергү

Жирле бюджет турында карар проекты муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль берәмлек Советы каравына агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча кертелә.

2. Жирле бюджет турындагы карар проекты белән бергә муниципаль берәмлек Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

1) муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре; агымдагы финанс елының узган чорына муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсешенә якинча йомгаклар һәм агымдагы финанс елында муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелә торган нәтижеләре;

муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

4) чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар фаразы (жирле бюджет керемнәренең гомуми күләме, жирле бюджет чыгымнарының гомуми күләме, жирле бюджет дефициты (профициты));

5) жирле бюджет проектына аңлатма язуы;

6) бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәпләре;

чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган агымдагы елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;

агымдагы финанс елына жирле бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

9) муниципаль берәмлек Советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыктар барлыкка килгән очракта бирелә торган;

10) жирле бюджет керемнәре чыганақлары реестрлары;

11) муниципаль программалар паспорты (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары);

12) башка документлар һәм материаллар.

Жирле бюджет турында карар проекты, тапшырылган документлар һәм материаллар составы әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, муниципаль берәмлек Башкарма комитетына эшләп бетерүгә кайтарылырга тиеш.

статья. Жирле бюджет турында карар проекты буенча гавами тыңлаулар

Муниципаль берәмлек Советы утырышында жирле бюджет турында карар проекты каралганчы муниципаль берәмлек Уставында һәм муниципаль берәмлек Советының тиешле карары белән билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән проектны гавами тыңлаулар уздырыла.

Гавами тыңлаулар йомгақлары буенча жирле бюджет турында карар проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр төзелә, алар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына жиберелә һәм жирле бюджет турында карар проектын карау алдыннан муниципаль берәмлек Советы игътибарына житкерелә.

статья. Жирле бюджет турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

Жирле бюджет турында карар проектын карау әлеге Нигезләмә һәм Муниципаль берәмлек Советы регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирле бюджет турындагы карар проекты муниципаль берәмлек Советына кертелгән көннән алып бер эш көненнән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлек Советы рәйсе аны экспертиза уздыру өчен контроль-хисап органына, муниципаль берәмлек Советы депутатларына, шулай ук искәрмәләр һәм тәкъдимнәр кертү өчен хокук ижат инициативасының башка субъектларына жиберә.

Контроль-хисап органы жирле бюджет турындагы карар проекты муниципаль берәмлек Советына кертелгән көннән алып 3 календарь көннән дә соңга калмыйча күрсәтелгән проектка анализ ясый, муниципаль берәмлек Советына жирле бюджет турында карар проектын кабул итү яисә кире кагу турында бәяләмә, шулай ук булган очракта - жирле бюджет турында карар проектына төзәтмәләр әзерли һәм жиберә.

Муниципаль берәмлек Советы депутатлары, хокук ижат инициативасы субъектлары муниципаль берәмлек Советына жирле бюджет турындагы карар проекты кергән көннән 10 календарь көннән дә соңга калмыйча күрсәтелгән проектны карыйлар һәм муниципаль берәмлек Советына кисәтүләр һәм тәкъдимнәр юллыйлар.

Гавами тыңлаулар нәтижәләре, контроль-хисап органы бәяләмәсе, муниципаль берәмлек Советы депутатларының һәм хокук ижат инициативасының башка субъектларының искәрмәләре һәм тәкъдимнәре муниципаль берәмлек Советы тарафыннан жирле бюджет турында карар проекты муниципаль берәмлек Советына кертелгән көннән алып 30 календарь көннән дә соңга калмыйча карала.

Әлеге өлешнең беренче абзацында күрсәтелгән документларны карау нәтижеләре буенча муниципаль берәмлек Советы җирле бюджет турында карар проектын карарга яисә аны кире кагарга һәм муниципаль берәмлек Башкарма комитетына эшләп бетерергә кайтарырга карарын кабул итә. Җирле бюджет турында карар проектын кире кагу турында карарда әлеге проектка төзәтмәләр булырга тиеш. Җирле бюджет турында карар проектын муниципаль берәмлек Советы тарафыннан әлеге проект муниципаль берәмлек Советына ике укылышта кертелгән көннән алып 10 календарь көннән дә соңга калмыйча карала.

7. Җирле бюджетның төп характеристикаларын карау беренче укылыш предметы булып тора:

1) җирле бюджет керемнәренәң фаразлана торган гомуми күләме;

2) җирле бюджет чыгымнарының гомуми күләме;

чираттагы финанс елы ахырына муниципаль бурычның югары чиге;

4) җирле бюджет кытлыгы (профицты).

Муниципаль берәмлек Советы тарафыннан җирле бюджет турындагы карар проектын беренче укылышта караганда шулай ук аның концепциясе, муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисадый үсеше фаразы һәм муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенәң төп юнәлешләре турында фикер алышалар.

8. Муниципаль берәмлек Советының беренче укылышы нәтижеләре буенча җирле бюджетның төп характеристикаларын раслау яисә җирле бюджет турындагы карар проектын кире кагу турында карар кабул ителә.

Җирле бюджет турындагы карар проектын беренче укылышта кире кагылган очракта, муниципаль берәмлек Советы күрсәтелгән проектны муниципаль берәмлек Башкарма комитетына эшләп бетерүгә тапшыра.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты 10 календарь көн эчендә җирле бюджет турында карар проектын эшләп бетерә һәм аны беренче укылышта кабул итү өчен муниципаль берәмлек Советына жиберә.

Җирле бюджет турында карар проектын буенча каршылыклар килеп чыккан очракта, муниципаль берәмлек Советы рәисе килештерү комиссиясе төзәргә мөмкин, аның составы һәм эш тәртибе муниципаль берәмлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Җирле бюджет турында карар проектын икенче укылышта карау предметы булып тулаем күрсәтелгән проект һәм аңа кушымталарның барысы да тора.

Җирле бюджет турында карар муниципаль берәмлек Советы тарафыннан агымдагы финанс елының 15 декабрәннән соңга калмыйча тәмам кабул ителергә тиеш.

12. Муниципаль берәмлек Советы тарафыннан кабул ителгән җирле бюджет турындагы карар имза салу һәм халыкка җиткерү өчен муниципаль берәмлек башлыгына жиберелә.

Җирле бюджет турындагы карар муниципаль берәмлек Уставында билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

14. Җирле бюджет турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм чираттагы финанс елының 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

Җирле бюджет турындагы карар агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, җирле бюджет белән вакытлыча идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү тәртибе

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты күрсәтелгән карарны хокукый жайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар проектын эшләүне тәмин итә һәм аны муниципаль берәмлек Советына тапшыра.

2. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар проектын турыдан-туры эшләүне муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфай заты башкара.

Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын карау һәм раслау муниципаль берәмлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль берәмлек Советының жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карары муниципаль берәмлек Уставында билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

бүлек. Жирле бюджетны үтәү

статья. Жирле бюджетны үтәү нигезләре

Жирле бюджетны үтәү муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә.

2. Жирле бюджетны үтәүне оештыру муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфай затына йөкләнә.

3. Жирле бюджетны үтәү жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

4. Жирле бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомстволылык нигезендә башкарыла.

5. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәләшенә казначылык хезмәте күрсәтү Федераль казначылык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

статья. Жыелма бюджет язмасы

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирле бюджет турындагы карарга туры килергә тиеш.

3. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләргә раслый.

Жыелма бюджет язмасына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 статьясындагы 3 пунктта каралган очрақларда жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190

һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр житкерелә.

статья. Касса планы

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, жирле бюджет керемнәренә баш администраторлары, жирле бюджет дефицитын финанслау чыганаclarының төп администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләргә тапшыру составын һәм срокларын билгели.

Касса планын төзү һәм алып бару муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфай заты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

статья. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү

Керемнәр буенча жирле бюджетны үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнары, муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирле бюджетны чыгымнар буенча үтәү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Бюджет язмасы

Төп бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләренең төркемчәләре (төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләренең раслана торган лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм финанс органы раслаган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләренең аларга житкерелгән лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчалары баш бүлүче чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә үзгәртү, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчалары бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә бюджет акчалары баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

статья. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча жирле бюджетны үтәү

Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтөлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезлэмэләре нигезендә муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, жирле бюджетның бердәм счётындагы акчаларның каган өлеше белән идарә итү операцияләреннән тыш, жыелма бюджет язмасы нигезендә жирле бюджет дефицитын финанслау чыганакалары баш администраторлары, администраторлары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Шәхси счётлар

Жирле бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу аның тарафыннан Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счётларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү операцияләрен исәпкә алу финанс органында ачыла торган шәхси счётларда Федераль казначылыкта финанс органына ачыла торган шәхси счётларда, әлеге статьяда билгеләнгән очрактардан тыш, башкарыла.

Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле бюджетлар акчаларын алучылар вакытлы карамагына керә торган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очрактарда һәм тәртиптә кире кайтарылырга яисә күчерелергә тиешле акчалар белән операцияләрне исәпкә алу финанс органында аларга ачкан шәхси счётларда башкарыла.

Муниципаль бюджет учреждениеләре һәм муниципаль автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, финанс органнарында аларга ачыла торган шәхси счётларда башкарыла.

Бюджет процессында катнашучы булмаган юридик затлар акчалары, жирле бюджеттан бирелгән акчалар финанс белән тәмин итү чыганагы булган бюджет һәм автоном учреждениеләр белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, финанс органында аларга ачыла торган шәхси счётларда башкарыла.

Финанс органында шәхси счётлар ачу һәм алып бару Федераль казначылыкта билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Бюджет сметасы

Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе буйсынган бюджет акчалары баш бүлүчесе билгеләгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булган казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе яисә әлеге орган исемнән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә аңа кадәр житкерелгән лимитларга туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар планнарын төзегәндә каралган муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны сатып алуға бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана торган товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуға бюджет йөкләмәләре күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә рәвештә расланьрга тиеш.

Житәкчесенә аны раслау хокукы бирелгән казна учреждениесенең бюджет сметасы күрсәткечләре, казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә, чыгымнар төрләренең элементлары (төркемчәләр һәм элементлар) кодлары буенча бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә дәүләт идарәсе секторының тиешле төркемнәр (статьялар) операцияләре классификациясе кодлары буенча өстәмә рәвештә детальләштерелергә мөмкин.

статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәүне оештырганда баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләр өчен түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәрен) раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

Финанслауның иң чик күләмнәре тулаем алганда баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга карата баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм бюджет акчаларын алучыларны финанслауга заявклар нигезендә ай саен яисә квартал саен яисә агымдагы финанс елы башыннан үсә барган нәтижә белән билгеләнә.

статья. Жирле бюджетны үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш алынган керемнәрдән файдалану

Жирле бюджет турындагы карар белән расланган керемнәренң гомуми күләменнән тыш жирле бюджетны үтәгәндә фактта алынган керемнәр муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан, жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль алынмаларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре үтәлешенә каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин.

Максатчан билгеләнешле (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә жирле бюджетка керә торган, шулай ук жирле бюджет турында карар белән расланган керемнәрдән тыш, жирле бюджетны үтәгәндә фактта алынган физик һәм юридик затлардан түләүсез керемнәр, жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә жыелма бюджет язуына үзгәрешләр кертәп, күрсәтелгән акчаларны бирүнең тиешле максатларына жирле бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

статья. Бюджетның бердәм счетында акчаларның калган өлешләрә белән идарә итү операцияләрә

Жирле бюджетның бердәм счетындагы акчаларның калган өлешләрә белән идарә итү буенча операцияләр жирле бюджетның бердәм счетында вакытлыча ирекле акчалар урнаштыру һәм жирле бюджетның бердәм счетында калган акчаларны тәэмин итү өчен акча жәлеп итүдән гыйбарәт.

Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты калган акчаларны казначылык счетларында жирле бюджет чараларын алучыларның вакытлыча карамагына керә торган акчалар белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен, казначылык счетларында финанс органына ачылган бюджет һәм автоном учреждениеләрнең акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен, казначылык счетларында финанс органына ачылган бюджет процессында катнашучылар булып тормаган юридик затларның, бюджет һәм автоном учреждениеләрнең акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен жәлеп итә.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты казначылык счетларына элек алардан күчерелгән жәлеп ителгән акчаларны, шул исәптән жәлеп ителгән акчалар исәбеннән операцияләр үткәрү максатларында, күрсәтелгән акчаларны алучыларның күрсәтмәләрен үтәүгә кабул ителгән көннән соң икенче көннән дә соңга калмыйча, шулай ук агымдагы финанс елы тәмамланганда, эмма агымдагы финанс елының соңгы эш көннән дә соңга калмыйча кире кайтаруны гамәлгә ашыра.

Казначылык счетларына элек алардан күчерелгән жирле бюджетның бердәм счетынан жәлеп ителгән акчаларны әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә кире кайтару, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

статья. Агымдагы финанс елын төгәлләү

Жирле бюджетны үтәү операцияләрә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирле бюджетны үтәү операцияләрен төгәлләү муниципаль берәмлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Бюджет ассигнованиеләрә, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәрә үз гамәлен 31 декабрьдә туктаталар.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты агымдагы финанс елы тәмамланганда аларның эшчәнлеген Россия Федерациясендә эш көне булмаган бәйрәм көннәрендә чираттагы финанс елының гыйнвар аенда гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән бюджет акчаларын алучыларны тәэмин итү тәртибен билгели.

бүлек. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

статья. Бюджет хисаплылыгын төзү

Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет хисаплылыгын аларга ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр), жирле бюджет

керемнәре администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тапшырган бюджет хисаплылыгы нигезендә төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының баш администраторлары муниципаль берәмлек Башкарма комитетына ул билгеләгән срокларда бюджет хисаплылыгын тапшыра.

Муниципаль берәмлекнең бюджет хисаплылыгы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вазыйфаи заты тарафыннан төзелә.

3. Муниципаль берәмлекнең бюджет хисаплылыгы еллык була. Жирле бюджетның үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

Агымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда жирле бюджетның үтәлеше турында хисап муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм муниципаль берәмлек Советына һәм контроль-хисап органына жиберелә.

6. Жирле бюджетның үтәлеше турында еллык хисап муниципаль берәмлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

статья. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисап муниципаль берәмлек Советында аны караганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Жирле бюджетны үтәү турында еллык хисапны тышкы тикшерү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, контроль-хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә әзерләү өчен, жирле бюджетның үтәлеше турында хисап бирә. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан артмаган сroкта уздырыла.

Контроль-хисап органы, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү белешмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет үтәлеше турында хисапка бәяләмә әзерли.

5. Жирле бюджетның үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә муниципаль берәмлек Советына контроль-хисап органы тарафыннан муниципаль берәмлек Башкарма комитетына бер үк вакытта жибереп тапшырыла.

статья. Муниципаль берәмлек Советы тарафыннан Жирле бюджетның үтәлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау тәртибе муниципаль берәмлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисап муниципаль берәмлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта аңа жирле бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисаплылыгына анализны үз эченә алган аңлатма язуы һәм муниципаль биремне үтәү турындагы һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтижәләре турындагы белешмәләр, жирле бюджетны башкару турында карар проекты, жирле бюджет үтәлеше турында башка бюджет

хисаплылыгы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Жирле бюджетның үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча муниципаль берәмлек Советы жирле бюджет үтөлеше турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Муниципаль берәмлек Советы жирле бюджетны үтәү турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләрне дәрәс яисә тулысынча чагылдырмау фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокка кабат тапшыру өчен кайтарыла.

Хисап финанс елында жирле бюджетның үтөлеше турында хисап жирле бюджет керемнәренә, жирле бюджет чыгымнарының һәм жирле бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, муниципаль берәмлек Советы карары белән раслана.

Хисап финанс елында жирле бюджетның үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

1) жирле бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча жирле бюджет керемнәре;

2) жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирле бюджет чыгымнары;

3) жирле бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

4) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;

5) муниципаль берәмлек Советы билгеләгән башка күрсәткечләр.

статья. Гавами тыңлаулар

Муниципаль берәмлек Советы утырышында хисап финанс елында жирле бюджетның үтөлеше турында хисап каралганчы, муниципаль берәмлек Советы билгеләгән тәртиптә гавами тыңлаулар уздырыла.

бүлек. Муниципаль финанс контроле

статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

Муниципаль финанс контрольне түбәндәгеләр гамәлгә ашыра:

1) контроль-хисап органы;

2) Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлегенә финанс-бюджет палатасы вазыйфаи заты.

2. Контроль-хисап органы тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра.

3. Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлеге финанс-бюджет палатасының вазыйфаи заты эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра.

статья. Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча контроль-хисап органы вәкаләтләре

Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча контроль-хисап органы вәкаләтләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актлар, жирле бюджеттан

гавами норматив йөкләмәләргә һәм физик затларга башка түләүләр буенча йөкләмәләргә шарт булган хокукий актлар нигезләмәләренен, шулай ук жирле бюджеттан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүгә контроль;

бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылығын, жирле бюджет үтәлеше турында квартал һәм еллык хисапларны төзүнең һәм тапшыруның дөрөсләген, тулылығын һәм норматив таләпләргә туры килүенә контроль;

) «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренен контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенен гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

Контроль-хисап органы тышкы муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашырганда:

1) «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренен контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенен гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, билгеләнгән тәртиптә контроль һәм эксперт-аналитик чараларны аның тарафыннан гамәлгә ашыру барышында тикшерүләр, ревизияләр, анализ, тикшеренүләр, мониторинг үткәрелә;

контроль объектларына тәкъдимнәр, күрсәтмәләр җибәрелә;

3) мәжбүр итүнең бюджет чараларын куллану турында хәбәрнамә финанс органына җибәрелә;

4) административ хокук бозулар турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә административ хокук бозулар турында эшләр башкару гамәлгә ашырыла.

статья. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча финанс органы вәкаләтләре

Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча финанс органы вәкаләтләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләренен бухгалтерлык исәбенә һәм бухгалтерлык (финанс) хисаплылығын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренен үтәлешенә контроль;

жирле бюджеттан гавами норматив йөкләмәләр һәм физик затларга башка түләүләр буенча йөкләмәләр шартлары тудыручы хокукий актлар нигезләмәләрен, шулай ук жирле бюджеттан, акчалар бирү турында шартнамәләр (киләшүләр), муниципаль контрактлар шартларын үтәүгә контроль;

жирле бюджеттан акчалар бирү турындагы шартнамәләренә (киләшүләренә) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләренен (киләшүләренен) шартларын, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактарда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләренен (киләшүләренен) шартларын үтәүгә контроль;

бюджет акчаларын (жирле бюджеттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль биремнәренә үтәү турындагы хисапларның, жирле бюджеттан акчалар бирү күрсәткечләренен билгеләренә ирешү турындагы хисапларның дөрөсләгенә контроль;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсенә контроль.

Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлеге финанс-бюджет палатасының вазыйфай заты тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашырганда:

1) тикшерүләр, ревизия һәм тикшеренүләр үткәрелә;

2) контроль объектларына актлар, бәяләмәләр, тәкъдимнәр һәм (яисә) күрсәтмәләр жибәрелә;

3) мәжбүр итүнең бюджет чараларын куллану турында хәбәрнамәләр жибәрелә; административ хокук бозулар турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә административ хокук бозулар турында эшләр башкару гамәлгә ашырыла;

5) тикшерүләр, ревизияләр һәм тикшеренүләр үткәрү өчен кирәкле экспертизалар үткәрү (оештырыла) билгеләнә;

эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру өчен кирәкле Россия Федерациясенең мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турындагы законнары, Россия Федерациясенең закон белән саклана торган дәүләт һәм башка сер турындагы законнары нигезендә дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларына даими керү мөмкинлеге алына;

Россия Федерациясе Гражданның кодексы нигезендә судка муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны гамәлгә яраксыз дип тану турында дөгъвалар жибәрелә.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.